

З огляду на безліч протиріч між нормами Положення та діючим законодавством, наявність колізій між нормами самого Положення, виникає думка, що воно навряд чи полегшить роботу помічникам адвокатів і самим адвокатам.

Разом з тим хотілося б висловити загальне побажання щодо недопущення бюрократизації процесу набуття адвоката. Зокрема, не зрозуміло, чому термін дії свідоцтва становить всього один рік. Іншими словами, кожен рік буде витрачатися час і ресурс на продовження (поновлення) дії свідоцтва. Питання залишається: навіщо?

Правда, слід зазначити, що документ містить у собі не тільки одні негативні моменти, але має і свої позитивні сторони. Наприклад, в цілому слід схвально оцінити прийняття даного Положення, яке досить докладно визначає всі аспекти правового статусу помічника адвоката, у зв'язку з чим функціональність помічника для адвокатської діяльності може бути досить високою.

Бурдега Б.В.

*студент 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Перш ніж з'ясовувати поняття “адвокатське самоврядування” варто визначити етимологію терміну самоврядування. У юридичній енциклопедії “самоврядування” визначається як тип соціального управління, за якого суб'єкт і об'єкт управління збігаються, тобто самі люди управляють своїми справами, спільно приймають рішення та діють з метою їх реалізації.

Відповідно до Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” від 05.07.2012 р. адвокатське самоврядування визначається як гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом.

Отже, адвокатське самоврядування є гарантоване державою можливість та здатність адвокатури України, як сукупності усіх адвокатів України, самостійно визначати та формувати внутрішню корпоративну структуру, порядок організації та функціонування органів адвокатського самоврядування.

Органи адвокатського самоврядування – це органи саморегулюючого співтовариства адвокатів, що формуються цим співтовариством для вираження їх інтересів, та здійснюють покладені на них законом, іншими нормами права, повноваження з внутрішнього управління адвокатами з метою забезпечення їх незалежності.

Адвокати, які об'єднуються у професіональний спільноту, виробляють принципи членства в ньому, до яких, зокрема, можна віднести: виборності, гласності, обов'язковості для виконання адвокатами рішень органів адвокатського самоврядування, підзвітності, заборони втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката, незалежність з боку органів держави та органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, добровільність вступу до адвокатури України та набуття статусу адвоката, а також виходу з неї, рівноправність усіх адвокатів, демократичність діяльності органів адвокатського самоврядування тощо.

Серед основних завдань адвокатського самоврядування слід вказати наступні: забезпечення незалежності адвокатів, захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності; підтримання високого професійного рівня адвокатів; утворення та забезпечення діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури; створення сприятливих умов для здійснення адвокатської діяльності; забезпечення відкритості інформації про адвокатуру та адвокатську діяльність; забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України; участь у формуванні Вищої ради юстиції у порядку, визначеному законом.

Сучасна система адвокатського самоврядування почала формуватись у кінці 2012 р. Так, 17 листопада 2012 р. відбувся установчий з'їзд адвокатів України, на якому було засновано Національну асоціацію адвокатів України, а також Вищу ревізійну комісію адвокатів України.

До організаційних форм адвокатського самоврядування відносять:

- конференція адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя),
- рада адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя),
- Рада адвокатів України,
- з'їзд адвокатів України.

Крім того, адвокатське самоврядування здійснюється й через діяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя) та Вищої ревізійної комісії адвокатури, які в основному мають функції контрольного характеру.

Вищим органом адвокатського самоврядування на рівні регіону (областях, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі) є конференція адвокатів регіону. Брати участь у такій конференції можуть адвокати, адреси робочих місць яких, знаходяться у відповідному регіоні, і які внесені до Єдиного реєстру адвокатів України. У свою чергу відповідальність за ведення Єдиного реєстру адвокатів України покладено на НААУ.

Конференція адвокатів регіону скликається радою адвокатів регіону не рідше одного разу на рік. Крім того, конференцію також можна скликати за пропозицією не менш як однієї десятої від загальної кількості адвокатів регіону, адреса робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні, або Ради адвокатів України.

Серед основних повноважень конференції адвокатів регіону можна виділити наступні: обрання голови та членів ради адвокатів регіону, дострокове відкликання їх з посад; обрання делегатів на з'їзд адвокатів України; обрання представника адвокатів регіону до складу Ради адвокатів України та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, дострокове відкликання їх з посад; визначення кількості членів кваліфікаційної і дисциплінарної палат кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, обрання голови та членів кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, дострокове відкликання їх з посад; обрання голови та членів ревізійної комісії адвокатів регіону, дострокове відкликання їх з посад; затвердження штатного розпису і кошторису ради адвокатів регіону, кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Однак конференція адвокатів регіону не може постійно виконувати представницькі функції і з цією метою вони покладаються на відповідну раду адвокатів регіону у період між проведенням конференцій адвокатів регіону. Рада адвокатів регіону є підзвітною та підконтрольною відповідній конференції адвокатів регіону, яка також обирає голову та членів ради регіону на п'ятирічний строк. Завданнями ради адвокатів регіону є те, що вона представляє адвокатів відповідного регіону; складає порядок денний, скликає та забезпечує проведення конференції адвокатів регіону; забезпечує виконання рішень конференції адвокатів регіону, здійснює контроль за їх виконанням; здійснює інформаційно-методичне забезпечення адвокатів регіону, сприяє підвищенню їх кваліфікації; приймає присягу адвоката України; а також виконує інші функції відповідно до закону, рішень конференції адвокатів регіону, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

Крім того, у кожному регіоні діє кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. Вона утворюється з метою визначення рівня фахової підготовленості осіб, які виявили намір отримати право на заняття адвокатською діяльністю, та вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів.

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури діє у складі кваліфікаційної та дисциплінарної палат. Кваліфікаційна палата утворюється у складі не більше дев'яти членів, дисциплінарна – не більше одинадцяти членів палати.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури можуть бути скеровані до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. До складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури входять тридцять членів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років: по одному представнику від кожного регіону, які обираються конференцією адвокатів регіону, голова і два заступники голови, які обираються шляхом голосування з'їздом адвокатів України.

Для здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю ради адвокатів регіону та кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури утворюється і діє ревізійна комісія адвокатів регіону. Натомість контроль за фінансово-господарською діяльністю Національної асоціації адвокатів України, її органів, рад адвокатів регіонів, Ради адвокатів України, кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, діяльністю ревізійних комісій адвокатів регіонів здійснює Вища ревізійна комісія адвокатури.

Вищим органом адвокатського самоврядування України є з'їзд адвокатів України. До його складу входять делегати, які обираються конференціями адвокатів регіонів шляхом голосування відносною більшістю голосів делегатів, які беруть участь у конференції. З'їзд адвокатів України скликається Радою адвокатів України не рідше одного разу на три роки.

З'їзд адвокатів України: обирає голову і заступників голови Ради адвокатів України, голову і заступників голови Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, голову і членів Вищої ревізійної комісії адвокатури та достроково відкликає їх з посад; затверджує статут Національної асоціації адвокатів України та вносить до нього зміни; затверджує правила адвокатської етики. У період між з'їздами адвокатів України функції адвокатського самоврядування виконує Рада адвокатів України.

Отже, на сьогодні створено розгалужену систему органів адвокатського самоврядування як на регіональному, так й на загальнодержавному рівні, що мають на меті представництво інтересів усіх адвокатів, формування норм та правил, що повинні дотримуватись усіма адвокатами України. Така система адвокатського самоврядування покликана на створення окремої незалежної від держави системи самоорганізації та самоуправління усіх адвокатів України. А це у свою чергу повинно згуртувати усіх адвокатів, зумовлювати постійне підвищення їх кваліфікації, діяти як єдиний суб'єкт з метою охорони і захисту прав громадян. Попри це органи адвокатського самоврядування проходять лише період їх становлення, а відтак питання ефективності їх діяльності, виконання покладених на них функцій та реальне представництво та самоорганізація усіх адвокатів України має бути предметом подальших наукових розробок.

Бурлака І.В.

*студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРОФЕСІЇ

Український народ є одним із тих, хто чи не найбільше вистраждав право на справедливість у власній державі. Судово-правова реформа, що відбувається в Україні, у завершеному вигляді має забезпечити кожному громадянину реальну можливість захистити свої права настільки, щоб вважати це справедливим навіть тоді, коли його претензії не будуть задоволені в судовому порядку. Аби це досягти, потрібно дійти до такого рівня соціальної свідомості громадян і такого рівня судочинства, коли б виключалась будь-яка можливість свавілля суддів та судової помилки. В такому разі людям повинні бути надані гарантії обов'язку її виправлення.

Одним із найдієвіших способів досягнення цієї мети є сильна і незалежна адвокатура. Цікаво те, що роль адвоката-захисника у кримінальному судочинстві багато в чому не збігається з роллю адвоката-представника у цивільних чи адміністративних справах.

По-перше, в кримінальному судочинстві ускладнює ситуацію те, що тут йде мова про більш серйозні правопорушення, котрі можуть понести за собою різноманітні наслідки. Адвокат, керуючись Правилами адвокатської етики, повинен професійно виконувати свою справу та бути впевненим у тому, що він діє відповідно до закону. У будь-якому разі це може суперечити його моральним принципам, переконанням. Відбувається психологічне перенавантаження і витрати нервової енергії, яких потребує зіткнення полярно непримиренних інтересів - людського горя з феноменом кримінальної психології чи юридично підкріпленого службового делікту. Кримінальний злочин - це, на жаль, вічна і малодосліджена тема будь-